

Kako razvijati svojo kariero v hitro spreminjajočem se okolju?

V zdravih organizacijah mnogokrat vzpodbujamo ljudi, da iz sebe naredijo največ kar je mogoče. Nekateri imajo o tem tudi močen notranji glas, ki jih k temu nagovarja. Jaz sem si v zadnjih dveh desetletjih posebej ponavljala besede Oprah Winfrey: »Priložnost vedno pride, glej da boš takrat pripravljena.« Torej, ali sem pripravljena na priložnosti, ki me lahko že jutri nekje čakajo? Tudi vi se lahko vprašate, ali načrtujete svojo kariero? Opređeljujete razvoj le te? Veste koliko časa bo posamezna faza trajala? Koliko vašega vložka bo za to potrebnega? S katerimi ljudmi boste v določenih fazah sodelovali? Veste kateri bodo ključni momenti in kako se je potrebno na njih pripraviti, da boste sledili svojemu cilju?

Načrtovanje kariere je proces, kjer se posameznik odloči za svojo poklicno pot, njen potek in razvoj. Uspešnost pri načrtovanju in razvoju kariere, je odvisen mnogih stvari. Predstavila jih bomo zgolj nekaj.

Interesi

Pomembno je, da poznate svoje *interese*. Le ti se kažejo v tem, da vas nekaj pritegne samo po sebi in lahko o tem raziskujete ure in ure in vam je vsebina zanimiva, privlačna, navdihujoča in vam vsaka dodatna informacija, ki jo pridobite odpre nove vpoglede in nova vprašanja. Interesi so recimo tiste stvari, ki bi jih počeli tudi če za to ne bi bili plačani.

Sposobnosti

Ko raziskujete določena področja ugotovite tudi, da imate pri različnih vsebinah tudi različne *sposobnosti* dojemanja vsebine in napredovanja v stroki, veščini ali kompetenci. To vam ne pokaže kaj delajte, ampak le koliko truda boste morali vložiti, da boste dosegli raven, ki si jo želite. **Vložen trud zaznavamo subjektivno, kar pomeni, da stvari, ki jih delam z veseljem občutim manj obremenjujoče, kot delo, ki vam je v breme.** Zato vam vaše sposobnosti, ki jih imate na začetku naj ne predstavljajo ovire, da se lotite tudi vsebin, ki si jih zares želite početi. Sama sem se smučanja začela učiti pri 26ih letih in ker sem si tega zelo želela, mi celo sezono vožnje in padanja na modrih progah ni bil problem, saj me je navduševala zasnežena narava gora, vera v to, da bom lahko smučala in dober jabolčni zavitek na koncu. Danes imam rada zimo (čeprav je prej nikoli nisem) in čakam na dobre razmere na smučišču kot otrok božič.

Motivacija in disciplina

Vidimo torej, da je pomembna še ena komponenta in to je *motivacija*. Zavedajmo se, da je motivacija vsaj iz dolgoročnega vidika dinamična. **Nihče na svetu ni enako močno motiviran ves čas. Zato pravim, da sta motivacija in disciplina najboljši par.** Disciplina vas vsak dan usmerja, da opravljate prav vsak dan osnovne stvari tako kot je potrebno (higiena, prehrana, telesna aktivnost, osnovne delovne zadolžitve). Motivacija pa tista, ki je pomembna ob novih projektih, vsebinah, izzivih in okoliščinah. Ta vam da dodaten zagon, da naredite nekaj v skladu z olimpijskim sloganom *citius, altius, fortius* oziroma hitreje, višje, močnejše. Motivirani postanete atlet na svoji progi, katra je namesto iz tartana lahko iz parketa, keramičnih oblog nemalokrat pa je to kar pravi kros čez drn in strn.

Osebnostne lastnosti

Pomembno je tudi, da se poznate kot človek oz. veste kakšne so vaše *osebnostne lastnosti*. Za nekoga rečemo, da je »rojen za prodajo«, ker je izjemno karizmatičen, zna navdušiti in uživa v centru pozornosti, ko navduši s svojo predstavitvijo. Če bi takega človeka posedli za računalnik, da »zgolj«

pripravlja ponudbe in jih pošilja po mailu potencialnim kupcem (kar je tudi prodaja), bi ga najverjetneje dolgoročno izgubili. Ali fizično (bi odšel) ali osebno (bi se sprijaznil s svojo pozicijo in delal toliko, da mu nadrejeni ne bi oporekal). Vemo, da si niti prvega niti drugega v organizaciji ne želimo. Zato je izjemno pomembno, da se umestimo v takšno stroko in delovno okolje, ki so ustrezajo našim osebnostnim lastnostim.

Stališča in prepričanja

Kot razmišljujoči ljudje se nam skozi čas izoblikujejo tudi naša *stališča in prepričanja*, ki so plod našega znanja in izkušenj, ter razkrivajo naš pogled na svet. Le ta nam dajejo neko strukturo znotraj katere se počutimo varni in menimo, da poznamo »modus operandi« področja/ljudi/organizacije, zato v tem delujemo dokaj suvereno. So pa seveda lahko ta naša prepričanja tudi omejujoča. Takrat pa je nujno, da se prepričan lotimo sami ali z dobrim strokovnjakom za to. Le ta nas v nasprotnem primeru ne bodo pustila, da bi dosegli premike na področjih, za katere recimo ocenjujemo, da jim vladajo »zaprte skupine«. Takšna prepričanja se pogosto kot t.i. teorije zarote širijo po različnih socialnih omrežjih, zato, ko zaznate, da sledite neki vsebini, ki vas želi prepričati v nekaj, kar za vas ni vzpodbudno objektivno in neodvisno preverite informacijo pri avtoritetah, ki na dotičnem področju delujejo. Nato pa iščite pot, ki vam omogoča napredek in stremite k cilju in ne od njega s tem, da iščete omejitve.

Vrednote

Ko izbiramo področje dela ne moremo mimo naših *vrednot*. Le te izkazujejo kaj je za nas pomembno in vredno, da vlagamo svojo energijo, čas in pozornost. Torej output vašega dela naj bo nekaj kar za vas predstavlja neko večjo (moralno ali načelno) vrednost. Naj vam ne bo težko, če se bo to slišalo časih zelo preprosto ali celo osladno, a sledenje vašim vrednotam se skozi delo lahko izraža skozi oblikovanje boljšega in dostopnejšega sveta za vse ali skrb za sočloveka in zadnje čase tudi skrb za naravo. Ko v to zares verjamete, dobi delo tisti pravi pomen in vam je angažma v njem takšen, da skozi njega izražate svojo pravo naravo.

Dvojna kariera

Najprej, da pojasnimo to ni nič slabega – ne delate nekaj za hrbtom nekoga drugega, kot ta besedna zveza komu deluje na prvo žogo. Ampak je žoga pogosto povod za to. V športu imamo mnogo posameznikov, ki svoje kariere gradijo znotraj svojega hobija, ki lahko v adolescenci preraste tudi v športno kariero, saj so za svoje udejstvovanje na tekmovanjih plačani. Vendar se te kariere zaključujejo navadno nekaj let po tridesetem (če seveda niso že prej prisotne športne poškodbe). Zato navadno, ko športnik razmišlja o zaključku kariere, pogleda tudi kaj bi lahko delal v preostalem delu delovne dobe do upokojitve. Nekateri ostanejo v športu kot trenerji, maserji, sodniki, tehnična podpora tekmovalcem ali funkcionarji, medtem ko se drugi odločijo za kariero čisto izven športa. Za ta drugi del kariere je značilno, da se formirajo hitreje, kot pri ostalih v stroki, saj ima posameznik že razvite določene veščine, tudi če te niso neposredno povezane s področjem dela. **Delavnost, disciplina, odgovornost, sposobnost spopadanja s stresnimi situacijami in timskost so glavne prednosti športnikov zaradi katerih so v delovnih okoljih izjemno dobrodošli.** In da ne bomo na zadevo gledali preveč enostransko, podobno velja tudi za kulturnike ali osebe, ki so del svojega odraščanja usmerjeno in organizirano posvetili temu, da razvijajo svoje veščine znotraj določene vsebine. Eden takšnih zanimivih primerov so »rubikaši«, ki se urijo v sestavljanju različnih oblik Rubikove kocke v različnih pogojih oz. omejitvah.

Gre kariera vedno navzgor?

Seveda ne. Ravno na primeru dvojnih karier smo videli, da ko se športnik odloči, da zaključi športno kariero le to lahko nadaljuje v »klasičnem« delovnem okolju in tam navadno začne tako kot vsak drug

začetnik, kljub temu, da je lahko 10 let starejši od ostalih začetnikov. Je pa dejstvo, da bo navadno na račun svojih dosedanjih izkušenj napredoval hitreje.

Podobno je opaziti tudi pri posameznikih, ki zaradi različnih vzrokov menjajo svoje področje dela. Na novem področju začnejo nižje, kot so zaključili na starem, a navadno napredujejo hitreje, kot so napredovali na prvem. Zato se sprememb ne bojte, tudi če v začetku mogoče ni najbolje, to se z vašim angažmajem lahko hitro spremeni.

V zadnjih časih vse pogosteje opazamo tudi posameznike, ki zavestno ohranjajo svojo kariero na istem nivoju, saj jim je pomembno, da se v izbranem obdobju življenja intenzivneje posvetijo svojemu privatnemu življenju na primer ob rojstvu otroka ali ob povečani skrbi za lastno zdravje. Pogosto to opišejo kot notranji občutek, da to morajo storiti, saj mi to bogati življenje. Je pa prav, da omenimo, da se pogosteje to opazi pri posameznikih, ki so finančno dokaj stabilni.

Kariera prihodnosti

Klasična oblika kariere, ki je nakazovala počasno in dokaj natančno odmerjeno napredovanje znotraj hierarhije in po plačni lestvici se bo deloma obdržala le še v nekaterih javnih ustanovah. Če pa gledamo z vidika posameznika bo v prihodnosti to kariera, ki bo nagovarjala interese posameznika in po drugi strani skrbela tudi za ustrezno uravnoteženost med zasebnim in poslovnim delom življenja. Torej danes je načrtovanje in razvoj kariere odraz fleksibilnosti posameznika in njegove odločenosti, kaj v življenju želi početi. *Če so naši očetje/dedki delali celo življenje za istega delodajalca in je srednja generacija zamenjala nekaj (4-7) delodajalcev, naj bi novejša generacija skozi svojo kariero zamenjale nekaj poklicev. Torej, ne moremo mimo Darwina, ki pravi, da ne preživijo tisti, ki so najmočnejši, pač pa tisti, ki se zanjo najbolj prilagoditi.* Da se bomo znali v vsaki situaciji res dobro prilagoditi pa je pomembno, da poznamo svoje: interese, sposobnosti, osebnostne lastnosti, motive, stališča, prepričanja in vrednote in s tem vedenjem se boste ne glede na okoliščine vedno ustrezno umestili v okolje.